

Referat af 21. Europaudvalgsmøde fredag den 2. marts 2007, kl. 11.00

Til stede: Elisabeth Arnold (RV) formand, Charlotte Antonsen (V) næstformand, Erling Bonnesen (V), Jens Hald Madsen (V), Morten Messerschmidt (DF), Helle Sjelle (KF), Svend Auken (S), Lone Dybkjær (RV), Niels Helveg Petersen (RV), Anne Grete Holmsgaard (SF), Rune Lund (EL).

Desuden deltog udenrigsminister Per Stig Møller.

Punkt 1. Rådsmøde 2788+2789 (almindelige anliggender og eksterne forbindelser) den 5.-6. marts 2007

Rune Lund sagde ved mødets begyndelse, at han i forbindelse med samrådet under dagsordenens punkt 2 ville bede udenrigsministeren om at rejse et punkt vedrørende MKO på det kommende rådsmøde under "Eventuelt". Hvis der var stemning for det, måtte det være muligt. Eventuelt kunne man bytte om på dagsordenens rækkefølge, så man tog samrådet først.

Svend Auken sagde, at udenrigsministeren jo var en rimelig mand, og hvis der var flertal i Europaudvalget for, at han skulle rejse et bestemt punkt på det kommende rådsmøde under "Eventuelt", så kunne det nok ske. Der var ikke nogen fælde, der klappede.

Formanden foretrak, at man behandlede dagsordenens punkter i den rækkefølge, hvori de stod på dagsordenen. Dels havde medlemmerne forbedret sig på det, dels var der måske nogle, som kun ville være med til behandlingen af rådsmødet.

Udenrigsministeren: Jeg vil alene gennemgå de punkter på dagsordenen for rådsmødet, som er af særlig interesse. De øvrige punkter på dagsordenen kan vi selvfølgelig drøfte, hvis I ønsker det.

Alle punkterne er til orientering.

1. Forberedelse af Det Europæiske Råd den 8.-9. marts 2007 Formandskabets udkast til konklusioner

Rådsmøde 2788+2789 – bilag 2 (tillæg til samlenotat)

Det Europæiske Råd 8-9/3-07 – bilag 5 (rev. udkast til konklusioner)

Udenrigsministeren: Formandskabet vil på rådsmødet præsentere sit seneste

udkast til konklusioner.

Udkastet bygger på resultaterne af de forudgående rådsmøder, særligt Energi-, Konkurrenceevne- og Miljørådene.

Danmark ligger godt i forhold til teksten, som den ser ud nu. Vi har fra meget tidlig færd været med til at påvirke udviklingen med det danske energiudspil fra oktober sidste år. Men også på de andre områder i konklusionerne står Danmark godt. Det gælder flexicurity, bedre regulering og de mere effektive landeevalueringer af de nationale reformprogrammer. Det er værd at notere sig.

Omtalen af bedre regulering er der næppe behov for at uddybe nærmere, da udvalget jo har haft lejlighed til at drøfte emnet flere gange, senest ved forelæggelsen af Økofinrådet og før det ved forelæggelsen af Konkurrenceevnerådet.

Fokus for drøftelserne både på rådsmødet på mandag og på topmødet vil formentlig være på konklusionsafsnittene vedrørende energi og klima.

Regeringen støtter generelt formandskabets udkast til konklusioner på energiområdet, herunder energihandlingsplanen. Konklusionerne afspejler regeringens ønske om en ambitiøs europæisk energipolitik. Men vi skal være opmærksomme på, at en række medlemslande trækker i anden retning.

Jeg vil særligt fremhæve konklusionernes forslag om en bindende målsætning på vedvarende energi. Det tyske formandskab viser her, at det tager en satsning på vedvarende energi seriøst. Det er et resultat, som regeringen vil arbejde aktivt for at fastholde.

Vedrørende biobrændstoffer støtter regeringen også den foreliggende tekst, som fastsætter et 10 pct. bindende mål. Det tilføjes tilfredsstillende, at produktionen af biobrændstof skal være bæredygtig og baseret på 2. generations teknologi.

På energieffektivitet foreslår formandskabet en besparelse i EU's energiforbrug på 20 pct. i 2020. Regeringen vil fortsat arbejde aktivt for mere forpligtende målsætninger.

Hvad angår det indre energimarked har det været vigtigt for regeringen at sikre, at konklusionerne ikke stiller sig i vejen for, at Kommissionen senere på året kan komme med konkrete forslag til en videreførelse af et indre energimarked, herunder ideelt set forslag om en ejermæssig adskillelse mellem produktion og salg på den ene side og infrastruktur på den anden. Set i det lys kan regeringen acceptere teksten, som den nu foreligger.

Vedrørende klima lægger regeringen stor vægt på, at EU viser lederskab og på forårstopmødet melder sine visioner klart ud, således at der målrettet kan arbejdes for en mulig global enighed om en post-2012 aftale i 2009, hvor Danmark har tilbudt sig som vært for partskonferencen.

Regeringen anbefaler en reduktion på 30 pct. af CO₂ i EU i 2020 i forhold til 1990.

Svend Auken pointerede, at det for Socialdemokraterne er meget vigtigt, at der kommer bindende mål vedrørende vedvarende energi. Han havde for kort tid siden været til en stor kongres, som Kommissionen og formandskabet havde holdt sammen med industrien, og der var man inde på, at et vejledende mål på 20 pct. ville være værre end ingenting. Så kunne man frygte, at det alt sammen blev overladt til medlemsstaterne, og så ville sektorinstrumenterne forvinde. Hvis man ikke kunne få bindende mål, ville det være bedre at tage forslaget fuldstændig af bordet og arbejde videre med sektormål.

Svend Auken gjorde opmærksom på, at transport- og energiministeren var gået med til en formulering, som efter Socialdemokraternes bedømmelse var værre end ingenting, og så havde han oven i købet betegnet resultatet som ambitiøst. Det er måske ikke så vigtigt, hvad transport- og energiministeren siger, men det er vigtigt, hvad udenrigsministeren lægger op til, at der skal ske på Det Europæiske Råds møde. Holder regeringen fast i de 20 pct. som et bindende mål?

Svend Auken pegede på, at der var sket det meget glædelige, at en af hovedmodstanderne, nemlig Tyskland, var vendt på en tallerken for to dage siden. Vi er på nationalt plan enige om resultatet, men det drejer sig om at anvende den fornødne muskelkraft. Det nytter ikke noget, at man siger, at noget, der er dårligt, er godt.

Svend Auken var tilfreds med formuleringen vedrørende biobrændstof.

Vedrørende klimaet var Svend Auken ikke helt tilfreds med formuleringen. Man taler om en ny Kyotoaftale fra 2012, men i virkeligheden gælder Kyotoaftalen udover 2012. Der er blot tale om en ny budgetperiode, som efterfølger den første budgetperiode, som løber fra 2008 til 2012. Svend Auken mente, der var tale om et ubehageligt knæfald over for præsident Bush, når man talte om en ny Kyotoaftale.

Anne Grete Holmsgaard håbede, det lykkedes at få gennemført en målsætning om en 30 pct. reduktion af CO₂-udslippet, men hun var klar over, at der var betydelig modvilje mod det i EU. Hun gentog det spørgsmål, hun tidligere havde stillet om, hvad Danmark egentlig har gjort, siden vi skiftede holdning og meldte os ind i 30 pct. klubben. Anne Grete Holmsgaard henviste i den forbindelse til, at FN's klimapanel siger, at vi kun har 15 år til at handle i for at vende udviklingen.

Ligesom Svend Auken fandt Anne Grete Holmsgaard det helt afgørende, at der bliver tale om bindende mål vedrørende vedvarende energi, idet vejledende mål har vist sig ikke at fungere. Hvis vi ikke kan komme igennem

med bindende mål nu, mente hun, det ville være en bedre strategi at vente til juni.

Morten Messerschmidt ville i anledning af Anne Grete Holmsgaards udtalelse om, at katastrofen kun ligger 15 år forude, gerne vide, om man kan præcisere, hvad 2 graders målsætningen skal sættes i forhold til.

Udenrigsministeren erklærede sig helt enig med Svend Auken og Anne Grete Holmsgaard vedrørende bindende mål for vedvarende energi. Han ville gøre, hvad han kunne, for at fastholde den opstramning, som det tyske formandskab har foretaget. Han havde taget det, der var sagt om vejledende mål, til efterretning. Det er også derfor, vi ønsker bindende mål.

Udenrigsministeren var enig med Svend Auken i, at Kyotoprotokollen fortsætter, og at det blot er en ny budgetperiode, der begynder. Han ville være opmærksom på den nævnte formulering.

Hidtil har Danmark sammen med Sverige været ene om at kæmpe for de 30 pct. vedrørende CO₂-udslippet, men i de seneste uger er der kommet flere andre lande med. Udenrigsministeren mente ikke, man ville komme nævneværdigt ind på spørgsmålet på udenrigsministermødet.

Udenrigsministeren gik ud fra, at Morten Messerschmidt havde diskuteret 2 graders målsætningen med miljøministeren og finansministeren.

Svend Auken var glad for det, der var sagt. Socialdemokraterne har kæmpet for at få regeringen til at gå ind for de 30 pct. som bindende mål i lange og trange forhandlinger, så man ser det gerne videreført. Det er ikke meningsfyldt at sige, at vi har gjort noget for klimaet, hvis vi kun får 15 pct.

Med hensyn til Kyotoprotokollen præciserede Svend Auken, at der er forskel på at sige, at vi viderefører Kyotoaftalen med en ny budgetperiode, og at sige, at nu skal vi have en ny aftale baseret på Kyotomålsætningen.

Svend Auken gjorde endnu engang opmærksom på, at oppositionen ikke er enig i, at det er fornuftigt at tale om en 25 pct. reduktion af de administrative byrder. I givet fald må en aftale herom baseres alene på regeringspartierne og Dansk Folkeparti.

Anne Grete Holmsgaard var ikke enig i, at Danmark har gjort en masse for klimamålsætningen, idet Danmark først gik ind for den i februar. Hun ville gerne vide, om statsministeren har gjort noget, eller om han har overladt det til miljøministeren.

Anne Grete Holmsgaard mente ikke, det var godt at sende et dobbelt-signal, at vi begynder med 20 pct. og så ser vi, hvad Kina og Indien vil gøre. Vi ved godt, at 30 pct. er nødvendigt.

Udenrigsministeren henviste Anne Grete Holmsgaard til at tage op med statsministeren, hvad denne havde gjort, men gjorde opmærksom på, at statsministeren f.eks. havde taget klimaet op over for kansler Merkel, og at vi

i Danmark har lavet et meget specifikt energioplæg, som vi har fremsendt til formandskabet. Det afspejler sig nu i formandskabets tekst.

2. Det vestlige Balkan

Rådsmøde 2788+2789 – bilag 1 (samlenotat side 3)

Udvalgsmødereferat:

Alm. del (06) – bilag 217, side 789 (senest behandlet i EEU 9/2-07)

Udenrigsministeren nævnte ikke dette punkt i sin forelæggelse.

Morten Messerschmidt fornemmede, at der i Serbien er en stigende uvilje imod EU på grund af de udmeldinger, der er kommet om Kosovo. Kan det ikke føre til, at den serbiske befolkning ikke ligefrem bevæger sig i den retning, vi gerne vil have? Kan EU ikke moderere sine synspunkter?

Udenrigsministeren nævnte, at han havde været i Kosovo i sidste uge og ville tage til Montenegro den kommende uge. Han kunne ikke se, at vi kunne gøre andet end at støtte Attisari. Udenrigsministeren var glad for, at serberne var dukket op til forhandlingerne i Wien. De har stillet 100 forslag, men det må man acceptere, når man beder dem komme til forhandlinger, og se, hvor man kan imødekomme dem. Han var klar over, at serberne i Kosovo ikke støtter en opdeling, men alligevel kan man godt imødekomme nogle af deres berettigede ønsker, f.eks. om at have 7 kommuner i stedet for 3.

Morten Messerschmidt kvitterede for, at udenrigsministeren som den eneste holdt møde med det serbiske mindretal i Kosovo. Han spurgte, om udenrigsministeren ikke er enig i, at der ikke kan komme en løsning på Kosovo-problemet, uden at Serbien er med.

Udenrigsministeren troede ikke, Morten Messerschmidt skulle forvente, at det politiske system i Serbien erklærede sig som tilhænger af et uafhængigt Kosovo, men vi må håbe, at man finder frem til et slutresultat, det kan leve med. Udenrigsministeren tilføjede, at det fortrinsvis bliver i Det Udenrigspolitiske Nævn, man skal diskutere det spørgsmål.

3. Mellemøsten

Rådsmøde 2788+2789 – bilag 1 (samlenotat side 5)

Udvalgsmødereferat:

Alm. del (06) – bilag 217, side 790 (senest behandlet i EEU 9/2-07)

Udenrigsministeren nævnte ikke dette punkt i sin forelæggelse.

Svend Auken betegnede situationen på Vestbredden og i Gaza som fortvivlende og tilføjede, at den bliver værre og værre. Er der derfor ikke nu på tide, at man – som Frankrig har anbefalet det – genoptager den direkte økonomiske støtte? Hvis vi ikke gør det, træder Saudi-Arabien og Iran ind på

en måde, som vi ikke kan være interesseret i.

Anne Grete Holmsgaard mindede om, at udenrigsministeren for et par uger siden havde sagt, at hvis Hamas accepterede tidligere indgåede aftaler, kunne man begynde at udbetale pengene igen. Det var imidlertid ikke sket endnu. Anne Grete Holmsgaard mente ikke, det nyttede noget at indtage det fundamentalistiske standpunkt, at Hamas direkte skal sige, at de anerkender Israel, for så får man ikke noget gennembrud, og EU bliver ved med at spille andenviolin til USA. Er udenrigsministeren villig til at sige ”go” til, at man udbetaler de økonomiske midler, når der er en regering?

Morten Messerschmidt ville have udenrigsministeren til at sige, at man selvfølgelig ikke kan samarbejde med Hamas, som ønsker, at Israel skal udslettes.

Rune Lund føjede til det, Svend Auken og Anne Grete Holmsgaard allerede havde sagt, at måske var der nogle lande, der ville gå enegang, hvis Frankrig ikke får sin vilje igennem.

Udenrigsministeren indledte sin besvarelse med at gøre opmærksom på, at der endnu ikke er dannet en regering, men hvis der bliver dannet en sådan, og hvis den anerkender indgåede aftaler, så er sagen i orden, for de indgåede aftaler accepterer en tostatsløsning. Det er vigtigt, at regeringsprogrammet indeholder en accept, som er uden forbehold, så vi ikke snydes.

Han mente ikke, det forslag, som var omtalt som fransk, var noget, den franske regering ville stå fast på ret længe. Han mente ikke, der ville opstå en situation, hvor Frankrig går enegang.

Svend Auken var enig i, at hvis man kan få et klart tilsagn om, at Hamas respekterer indgåede aftaler, er der et godt grundlag. Han pegede på, at et af problemerne er, at da man i sin tid indgik aftalerne, troede man ikke, at der ville ske flere bosættelser, men Israel har systematisk tilsidesat indgåede aftaler. Han mente, det er vigtigt med en hurtig reaktion fra EU's side, i form af at man stiller de fornødne økonomiske ressourcer til rådighed.

Anne Grete Holmsgaard spurgte, om det er regeringens holdning, at EU skal være villig til at tage den konflikt, der vil komme i kvartetten, og sige, at man ikke skal gøre det til et hovedpunkt, sådan som USA ønsker det, at Hamas udtrykkelig skal anerkende Israel. Er der enighed herom i EU? Er det kun Danmarks holdning, at når en sådan aftale indgås, så starter man de økonomiske betalinger igen?

I øvrigt ville Anne Grete Holmsgaard gerne vide, hvad EU gør for at få Israel til at overholde indgåede aftaler.

Morten Messerschmidt betegnede det som paradespil, at regeringen nu vil overføre midler til Hamas, samtidig med at man ikke vil frigive de indefrosne midler til en organisation, som er fjernet fra EU's terrorliste. Han

mente, Hamas var en terrororganisation.

Udenrigsministeren svarede Svend Auken og Anne Grete Holmsgaard, at EU har sagt kraftigt fra over for Israel, og vi har også sagt, at Israel skal betale tolden tilbage. Hidtil har de kun betalt en femtedel af toldindtægterne tilbage. Hvis der kommer en aftale, hvori man vedstår indgåede aftaler, så vil EU åbne kassen.

I øvrigt gentog udenrigsministeren, hvad han havde sagt sidste gang, at EU faktisk betalte flere penge til palæstinenserne i 2006, end man gjorde i 2005, og det samme gælder Danmark. Pengene går bare ikke igennem Hamas.

Anne Grete Holmsgaard betegnede det som fint, at kassen bliver åbnet, hvis man anerkender indgåede aftaler, men vil vi også sige det til kvartetten, hvor det hidtil er lykkedes USA til at stå fast på, at Hamas også direkte skal sige, at de anerkender Israel.

Udenrigsministeren svarede, at i kvartetten sidder der jo andre end EU, men det afgørende for os er, at Hamas anerkender indgåede aftaler og derved vedkender sig tostatsløsningen, som Arafat og PLO har accepteret. Der må ikke være noget forbehold eller smuthul.

4. Iran

Rådsmøde 2788+2789 – bilag 1 (samlenotat side 7)

Udvalgsmødereferat:

Alm. del (06) – bilag 217, side 791 (senest behandlet i EEU 9/2-07)

Udenrigsministeren nævnte ikke dette punkt i sin forelæggelse.

Morten Messerschmidt henviste til, at det var kommet frem i pressen for et par dage siden, at Solana har omdelt et memo, hvor han siger, at den diplomatiske indsats overhovedet ingen effekt har. Har udenrigsministeren en kommentar til det memo?

I forbindelse med resolution 1737 gjorde Morten Messerschmidt opmærksom på, at sanktioner ikke har nogen som helst betydning, hvis der ikke følger en straf med, når man bryder reglerne.

Udenrigsministeren vidste ikke, hvad Solana havde sagt, men mente, at presset er begyndt at virke. Han henviste også til, at der havde været meget stærk kritik i Iran af den iranske regerings holdning.

Morten Messerschmidt spurgte, om udenrigsministeren ikke kunne forestille sig, at den iranske præsident sagde noget til den danske udenrigsminister og til andre af EU's udenrigsministre for at berolige dem, mens han gjorde noget andet. Han betegnede den iranske præsident som en galning. Han ville gerne vide, hvilke sanktioner man vil iværksætte, hvis det ikke lykkes med dialogen.

Udenrigsministeren svarede, at man i EU præcis er ved at diskutere,

hvad næste træk skal være. Det havde han diskuteret med den tyske udenrigsminister, men kunne ikke i et åbent møde løfte sløret for de nærmere detaljer.

Udenrigsministeren var meget opmærksom på, at vi ikke skal være nyttige idioter, som sidder og forhandler med det iranske styre, lige indtil de siger: ”Her er bomben”.

5. Sudan

Rådsmøde 2788+2789 – bilag 1 (samlenotat side 10)

Udvalgsmødereferat:

Alm. del (06) – bilag 173, side 685 (senest behandlet i EEU 18/1-07)

Udenrigsministeren: Fokus for drøftelsen vil være på den fortsat alvorlige humanitære situation i Darfur og på styrkelsen af den Afrikanske Unions fredsbevarende mission. Det er blandt andet os, der har bedt om at få punktet på dagsordenen.

Situationen i Darfur er fortsat forfærdelig, og vi må konstatere, at den sudanesiske regering ikke samarbejder konstruktivt med det internationale samfund. Senest har man nægtet at udstede visum til deltagere i FN's Menneskerettighedsråds mission til Darfur, og man har endnu ikke reageret på FN's generalsekretærs henvendelse af 24. januar vedrørende implementeringen af FN's større støttepakke til AMIS. Dette gør det vanskeligt at komme videre med deployeringen af FN-støtten i Darfur.

Fra dansk side vil vi bestrebe os på, at EU sender et klart signal om, at dette ikke er acceptabelt. Vi har kontinuerligt søgt at holde sagen højt på den internationale dagsorden, og det vil vi fortsat gøre. Vi vil samtidig arbejde for, at EU opfordrer Sikkerhedsrådet til at se på yderligere sanktionstiltag i overensstemmelse med resolution 1591.

Vi vil i EU desuden se på muligheden for at sikre yderligere finansielle bidrag til AMIS ved blandt andet at omallokere ubrugte midler fra den 9. EUF til fredsfaciliteten. Derudover vil vi arbejde for koordination af medlemsstaternes individuelle bidrag samt rette henvendelse til en række andre potentielle donorer, herunder den Arabiske Liga og Kina, for at opfordre dem til yderligere bidrag.

Anne Grete Holmsgaard henviste til den udmærkede Sudanhøring, der netop havde været i Folketinget. Hun spurgte, hvad regeringens strategi er for at få lavet en plan B, som indeholder noget om sanktioner, også på rejseområdet, og noget konkret om en flyforbudszone. Hvilke initiativer tager Danmark, så man får noget, der er langt mere detaljeret end det, der eksisterer, som jo er mellemstatsligt.

Niels Helveg Petersen spurgte, om udenrigsministeren kunne sige, hvilke elementer der kunne indgå i det konstante pres, som han sagde man

skulle udsætte regeringen i Sudan for.

Udenrigsministeren henviste vedrørende Sudan til det, han havde sagt i forbindelse med folketingsdebatten forleden. Han havde bedt om at få emnet på EU's dagsorden, fordi han syntes, det var nødvendigt at lægge et konstant pres på den sudanesiske regering. Situationen er karakteriseret ved, at dialogen går i stå, medmindre man truer regeringen med sanktioner. Det afgørende i forbindelse med hybridstyrken er tredje fase, som udenrigsministeren indrømmede ligger alt for sent. Udenrigsministeren mente, plan B skal opfindes nu, så Sudan ved, hvad de risikerer, hvis de ikke lever op til FN's krav. Sanktionerne kan f.eks. omfatte rejseforbud og optagelse af flere personer på listerne. Udenrigsministeren ønskede, at man tog kontakt til de afrikanske lande, for hvis de afrikanske lande og EU bliver enige om sanktioner, mente han ikke, Kina ville kunne opretholde sin modstand i FN's Sikkerhedsråd. Går vi for hurtigt i Sikkerhedsrådet, bliver vi stoppet.

Svend Auken indrømmede, at hvis der kommer et kinesisk veto, bliver man nødt til at lave en koalition, men han pegede på, at den vil være stærkere, hvis de øvrige 14 lande er med.

Anne Grete Holmsgaard forstod, at udenrigsministeren ønskede at lave en detaljeret plan B nu for at lægge et øget pres på den sudanske regering, selv om man ikke kunne sætte planen i værk før på et senere tidspunkt. Hun var godt klar over, at et flyforbud i givet fald vil blive gennemført uden om Sikkerhedsrådet. Hun håbede, at hvis man fik en aftale med de afrikanske lande, ville Kina ikke blokere i Sikkerhedsrådet.

6. Usbekistan

Rådsmøde 2788+2789 – bilag 1 (samlenotat side 12)

Udenrigsministeren nævnte ikke dette punkt i sin forelæggelse.

Udg. 7. (Evt.) WTO/Doha-runden

Rådsmøde 2788+2789 – bilag 1 (samlenotat side 14)

Udvalgsmødereferat:

Alm. del (06) – bilag 217, side 793 (senest behandlet i EEU 9/2-07)

Punktet var taget af dagsordenen.

8. EU-Indonesien Partnerskabs- og Samarbejdsaftale A-punkt

Rådsmøde 2788+2789 – bilag 3 (tillæg til samlenotat)

Udenrigsministeren nævnte ikke dette punkt i sin forelæggelse.

Rune Lund henviste til, at i forbindelse med WTO-forhandlingerne gik EU ind for, at arbejdstagerrettigheder skulle være en del af det, man forhandlede. Det kunne ikke lade sig gøre, fordi andre lande ikke ville være med til det. Nu har man nogle bilaterale handelsaftaler, og dér kan man jo nemt få arbejdstagerrettigheder ind. Er man tilstrækkelig offensiv i det spørgsmål, sådan at man kan få en opadgående spiral?

Rune Lund syntes godt, man kunne lave noget mere forpligtende end de hensigtserklæringer, der lægges op til. Han pegede på, at nogle af de lande, der vil være omfattet, jo allerede er under GSP og GSP+ aftalerne. Hvis man laver nogle nye bilaterale aftaler, risikerer man at svække noget, man allerede har opnået.

Udenrigsministeren ville se på teksten vedrørende arbejdstagerrettigheder, men tilføjede, at vi skal passe på, at det ikke bliver formuleret på en måde, der giver anledning til, at man kan beskylde os for protektionisme.

Punkt 2. Samråd med udenrigsministeren om samrådsspørgsmål I om EU's terrorliste og samrådsspørgsmål O om forløbet omkring og indholdet i Rådets (øko-fin) opfølgning den 30/1-07 af dommen om PMOI (T-228/02)

Alm. del (06) – samrådsspørgsmål I (vedlagt)

Alm. del (06) – samrådsspørgsmål O (vedlagt)

Alm. del (06) – bilag 225 (notat fra UM om Retten i Første Instans' afgørelse vedrørende MKO/OMPI af 12/12-06)

Bilag (012) 614 (notat fra UM om EU's gennemførelse af FN's foranstaltninger mod terror m.v.)

EU-note (06) – E 44 (notat om EU's terrorlister) (intern)

Udvalgsmødereferater:

(012) side 591 (behandlet i EEU 19/4-02)

(012) side 519 (behandlet i EEU 12/4-02)

(011) side 393 FO (forhandlingsoplæg forelagt EEU 16/11-01)

Samrådsspørgsmålene havde følgende ordlyd:

Samrådsspørgsmål I:

”Ministeren bedes

- 1) kommentere den dom, der den 12. december 2006 blev afsagt af EF-Domstolen vedrørende placeringen af den iranske eksilgruppe Folkets Mujahediner (MKO) på EU's terrorliste (jf. vedlagte artikel fra Berlingske Tidende den 13. december),
- 2) redegøre for de konsekvenser, dommen får for udarbejdelsen af terrorlisten i fremtiden,
- 3) redegøre for eventuelle initiativer, Danmark vil tage i EU for at forbedre procedurerne i forbindelse med listernes udarbejdelse.”

Samrådsspørgsmål O:

”Inden der træffes yderligere beslutninger i sagen om den iranske modstandsbevægelses (PMOI) placering på EU's terrorlister, bedes udenrigsministeren redegøre for forløbet omkring og indholdet i Rådets (Ecofin) opfølgning den 30. januar 2007 af dommen om PMOI (T-228/02) samt om den danske regerings position, jf. vedlagte uddrag fra Rådets pressemeddelelse om rådsmødet (Ecofin) den 30. januar 2007.”

Elisabeth Arnold begrundede samrådsspørgsmål I, som var stillet i december måned. Hun tilføjede, at der siden da var indtruffet en ny situation, fordi den slettelse af den pågældende organisation fra terrorlisten, som havde foranlediget samrådsspørgsmål I, var blevet omgjort af Økofinrådet. Hun henviste til,

at det havde man haft en debat om med finansministeren på sidste Europaudvalgsmøde, hvor der havde været enighed om at tage drøftelsen med udenrigsministeren på dette udvalgsmøde.

Rune Lund begrundede samrådsspørgsmål O, som gik på tre ting:

1) Folketingets Europaudvalg har ikke været inddraget forud for beslutningen den 30. januar på økofinrådsmødet og er heller ikke efterfølgende blevet orienteret om den beslutning. Det syntes han, udvalget burde være, idet der var tale om en helt ny situation, hvor EF-Domstolen for første gang var gået imod, at en organisation blev optaget på terrorlisten.

2) Regeringen burde tilkendegive, at udvalget helt sikkert vil blive inddraget og får en substansdrøftelse, inden der bliver taget en endelig beslutning på et rådsmøde i fremtiden.

3) Den danske regering bør ændre holdning og acceptere den dom, som annullerer, at PMOI står på terrorlisten, og acceptere at, som der står i præmis 35: "... the act is eliminated retroactively from the legal order and is deemed never to have existed."

Udenrigsministeren: Udvalget har bedt mig om at besvare to samrådsspørgsmål om MKO og EU's terrorlister. Da begge spørgsmål hænger sammen med afgørelsen fra EU's Ret i 1. instans af 12. december sidste år, vil jeg besvare de to spørgsmål samlet.

Rettens afgørelse vedrører organisationen OMPI. Den organisation har mange navne, herunder OMPI, PMOI og MEK, men jeg vil holde mig til det navn, som vi normalt anvender, nemlig MKO.

Der har været mange misforståelser om afgørelsens konsekvenser – både for MKO konkret og for EU's terrorlister generelt. Samtidig har Rådets ageren efter afgørelsen ført til en række spørgsmål her i udvalget om selve proceduren omkring EU's terrorlister. Det er vi nødt til at vende her, for det er her, vi behandler proceduren.

For at sikre en fokuseret debat i dag, har jeg forud for dette samråd fremsendt et notat til udvalget om Rettens afgørelse og det efterfølgende forløb i Rådet.

Samrådsspørgsmål I har tre underspørgsmål, som jeg vil besvare hver for sig. Jeg vil dog starte med at minde om, at EU's terrorlister blev etableret tilbage i 2001 og 2002 for at sikre, at EU-landene gennemførte Sikkerhedsrådets resolution 1373 bedst muligt. Vi havde i 2002 en lang drøftelse af proceduren, og der var tilslutning til regeringens linje i forhold til proceduren. Resolutionen pålægger blandt andet FN's medlemsstater at indefryse midler, der tilhører terrorister og terrororganisationer. Men FN tog ikke stilling til, hvilke

terrororganisationer eller terrorister der var omfattet. Det var derfor op til de enkelte FN-medlemsstater selv at fastlægge dette.

Da en stor del af de forpligtelser, som resolutionen pålagde FN's medlemsstater, var EU-kompetence, måtte disse forpligtelser gennemføres af EU. Det var derfor EU, der måtte fastlægge, hvem der var omfattet.

Det var på den baggrund, at Rådet den 27. december 2001 vedtog fælles holdning 931 og en tilhørende forordning 2580 om anvendelse af specifikke foranstaltninger til bekæmpelse af terrorisme. Det er på baggrund af denne fælles holdning og forordningen, at EU udarbejder lister over "personer, grupper og enheder, involveret i terrorhandlinger". Det, som vi i daglig tale kalder EU's terrorlister.

Den fælles holdning og forordningen indeholder kriterierne for, hvem der kan sættes på terrorlisterne. Det konkrete arbejde hermed finder sted i en arbejdsgruppe under Rådet. Da der er tale om terrorbekæmpelse, foregår dette arbejde selvsagt i fortrolighed. Alle beslutninger om at sætte personer eller organisationer på listen kræver enstemmighed.

Lad mig minde om, at vi også dengang havde en række drøftelser her i udvalget om EU's tiltag til bekæmpelse af terrorisme. På grundlag af disse drøftelser fik regeringen mandat til at stemme for de nævnte retsakter.

Det var et centralt element i drøftelserne dengang, at Folketinget selvfølgelig skulle give mandat til disse overordnede retsakter, men at Folketinget derefter ikke skulle inddrages i arbejdet med at udfylde de rammer, som blev etableret med disse overordnede retsakter. Det var der faktisk en ret grundig diskussion om i 2002 her i udvalget. Derimod skulle Folketinget efterfølgende underrettes, når der skete ændringer på EU's terrorlister. På et samråd her i udvalget den 19. april 2002 redegjorde jeg for denne procedure, og der var i udvalget bred opbakning hertil. Regeringen har loyalt fuldt denne procedure siden.

Det første underspørgsmål i det samrådsspørgsmål, formanden stillede i december, vedrører Rettens afgørelse fra 12. december sidste år om MKO. Denne iranske organisation blev optaget på EU's terrorliste i maj 2002 i den første runde af optagelser efter listens etablering. Alle EU-lande var således enige om, at organisationen opfyldte kriterierne for at blive optaget på EU's terrorlister. Også en række af de andre navne, som organisationen anvender, herunder OMPI, blev optaget på listen. Siden da har Rådet halvårligt gennemgået EU's terrorliste – bemærk det – og hver gang er MKO blevet fastholdt på listen.

I 2002 anlagde MKO sag ved EU's Ret i 1. Instans mod Rådet med påstand om annullering af Rådets beslutning om optagelse af organisationen på EU's terrorliste. Som omtalt i det fremsendte notat underkendte Retten den

12. december 2006 Rådets afgørelse, fordi afgørelsen led af proceduremæssige mangler. Retten fandt blandt andet, at afgørelsen ikke var tilstrækkeligt begrundet, og at de berørte parters ret til høring ikke var blevet iagttaget. Retten tog derimod ikke – og jeg understreger ikke – stilling til det materielle grundlag for MKO's optagelse på EU's terrorliste. Retten har således ikke udtalt sig om, hvorvidt MKO er en terrororganisation eller ej.

Rådets juridiske tjeneste har analyseret dommen nærmere og nåede frem til den konklusion, at Retten alene annullerede den dagældende rådsbeslutning, 2005/930. Retten underkendte således ikke en efterfølgende rådsbeslutning – 2006/379 af 29. maj 2006 – som fastholdt MKO på EU's terrorliste. Det betyder, at der fortsat er en rådsbeslutning i kraft om optagelse af MKO på EU's terrorliste, og at organisationen derfor ikke er taget af listen. Der er derfor ikke tale om – som nogle tror – at dommen betød, at MKO's midler skulle frigives. Det mener Rådets juridiske tjeneste også, skal jeg gøre opmærksom på.

Jeg kan oplyse, at EU-landene umiddelbart efter domsafsigelsen foretog det rutinemæssige halvårslige gennemsyn af EU's terrorliste, og at der fortsat var enighed om, at MKO opfyldte kriterierne for at være placeret på terrorlisterne. Alle EU-lande er således også efter dommen enige om, at MKO er en terrororganisation.

Vedrørende brevet til MKO kan jeg sige, at med hensyn til de procesuelle mangler har Rådets juridiske tjeneste i det udleverede notat anført, hvilke proceduremæssige krav Retten stiller til EU i forbindelse med optagelse af personer og organisationer på terrorlisterne. Personerne og grupperne skal blandt andet informeres om, at de er optaget på EU's terrorliste, og at deres midler er blevet indefrosset. Altså ikke før, men efter. Endvidere skal de have mulighed for at komme med indvendinger mod grundlaget for EU's beslutning om at opføre dem på terrorlisten.

For at efterleve EF-rettens afgørelse måtte EU sende et brev til MKO med oplysning om Rådets beslutning i december om MKO's fortsatte optagelse på EU's terrorliste. Brevet indeholdt en uklassificeret begrundelse for MKO's optagelse på terrorlisten. Samtidig fik MKO mulighed for inden 1 måned at fremkomme med indsigelser mod EU-beslutningen. Derefter vil EU – i lyset af MKO's materiale – på ny drøfte MKO's optagelse på EU's terrorliste. Det vil senest ske i forbindelse med den næste halvårslige gennemgang af EU's terrorlister.

Det brev, der blev godkendt som a-punkt på økofinmødet den 30. januar 2007 og sendt til MKO, var således alene en efterlevelse af de proceduremæssige krav, som Retten havde opstillet. Det er således en misforståelse, hvis man tror, at brevet indeholder en frist for, hvornår MKO på ny vil blive

optaget på EU's terrorliste, da MKO som nævnt aldrig har været taget af listen.

Dette bringer mig til det andet underspørgsmål om dommens konsekvenser for EU's procedurer i forbindelse med optagelse på EU's terrorlister. Det spørgsmål kan besvares meget kort. EU vil selvsagt rette sig efter Rettens afgørelse. Det betyder, at fremtidig optagelse af personer eller organisationer på EU's terrorlister vil ske i overensstemmelse med den procedure, som Retten nu har fastlagt. De pågældende vil således i fremtiden modtage oplysning om, at de er optaget på listerne, samt få mulighed for at fremkomme med argumenter for, hvorfor de ikke bør stå på listerne.

Det tredje og sidste underspørgsmål vedrører regeringens eventuelle initiativer.

Udgangspunktet for regeringens arbejde også med EU's terrorlister er, at bekæmpelse af terrorisme skal ske i overensstemmelse med gældende folkeret, herunder med fuld respekt af menneskerettighederne. Regeringens aktive politik på dette område førte blandt andet til, at FN's Sikkerhedsråd under det danske medlemskab vedtog en resolution om de-listing, som forbedrede retssikkerhedsgarantierne for de personer og grupper, der er optaget på FN's terrorliste.

EU's lister indeholdt allerede fra starten betydelige retssikkerhedsgarantier. En af disse er den halvårslige gennemgang af listerne, som skal foretages. En anden er muligheden for at få en konkret optagelse på listerne prøvet af EU's domstole. Der ligger en retssikkerhed i, at man kan gå til domstolene, som MKO gjorde.

Den politik for styrkelse af menneskerettighederne, som regeringen førte og fører i FN, fører regeringen selvsagt også i EU-regi. Her har man allerede for flere måneder siden – dvs. før Rettens afgørelse i MKO-sagen – påbegyndt en proces til styrkelse af retssikkerhedsaspekterne i forbindelse med EU's terrorlister. Disse procedurer skal dette udvalg selvsagt ind over.

Rettens afgørelse har bidraget til dels at aktualisere problemstillingen, dels at fremme EU's egne overvejelser, så der forhåbentligt inden kort tid er etableret nye EU-procedurer for optagelse af personer eller grupper på EU's terrorlister.

Som sagt er arbejdet fortsat undervejs, men forbedringerne forventes grundlæggende at bestå i udarbejdelse af uklassificerede begrundelser, forbedret information, partshøring, flere faste gennemgange af hele listen samt oprettelse af et kontaktpunkt i EU, hvor personer og grupper på listen kan rette henvendelse. Der er tale om et stort arbejde, hvor der skal findes løsninger på mange praktiske problemer. F.eks. er spørgsmålet om øget information ikke let. Hvordan skal man oplyse en terrorist om, at han er optaget på EU's terror-

liste og hans midler indefrosset, hvis han er gået under jorden?

De procedurer skal til sin tid godkendes af Rådet. Jeg vil vende tilbage til udvalget i forbindelse med Rådets behandling heraf.

For så vidt angår samrådsspørgsmål O, som er stillet af Rune Lund, skal jeg henvise til mit svar på det forudgående spørgsmål og til det udleverede notat om sagen.

Jeg vil dog fremhæve, at det brev til MKO, der blev godkendt som apunkt på økofinmødet den 30. januar 2007, blev sendt som led i efterlevelsen af Rettens afgørelse fra december sidste år. Det er således en misforståelse, hvis man tror, at brevet indeholder en frist for, hvornår MKO på ny vil blive optaget på EU's terrorliste, da MKO som tidligere nævnt aldrig har været taget af listen.

Jeg skal også fremhæve, at udvalget ikke blev inddraget i behandlingen af udkastet til brev til MKO, da der dels var tale om en efterlevelse af Rettens afgørelse, dels var tale om et konkret spørgsmål vedrørende optagelse på EU's terrorlister. I overensstemmelse med forståelsen fra april 2002, som jeg tidligere har beskrevet, inddrages udvalget ikke i en sådan konkret udfyldning af rammerne for EU's terrorbekæmpelse. Det drejer sig om et enkelt navn på listen.

Morten Messerschmidt syntes, noget af det juridisk mest interessante i udenrigsministerens besvarelse var den fiffige måde at fortolke dommen på, at den alene annullerer rådsbeslutningen fra 2005, men ikke rådsbeslutningen fra 2006, hvorfor MKO stadig stod på EU's terrorliste. Det mente han ikke var i overensstemmelse med præmis 34 i dommen, som siger: "I denne sag omfatter Rettens prøvelsesret således udelukkende de allerede foreliggende og vedtagne retsakter, som stadig er i kraft, og som er blevet anfægtet på tidspunktet for afslutningen af den mundtlige forhandling, nemlig fælles holdning 2005/936 (herefter "den anfægtede fælles holdning") og afgørelse 2005/930 (herefter "den anfægtede afgørelse") (herefter under ét "de anfægtede retsakter"). Dette er også tilfældet, såfremt disse retsakter ligeledes er blevet ophævet og erstattet af andre retsakter på tidspunktet for denne doms afsigelse." Det var specielt den sidste sætning, som han mente var vigtig. Morten Messerschmidt tilføjede, at præmis 35 meget klart siger, at retsakten er ulovlig, og at dommen har virkning ex nunc, altså "fra nu".

Morten Messerschmidt syntes, udenrigsministerens forklaring om, at der blot er tale om en rent proceduremæssig afgørelse, var meget underholdende. Selvfølgelig kan man hævde, at det er en procedure, der er overtrådt, når man ikke har begrundet afgørelsen, men der er tale om en gråzone. Han tilføjede, at hvis det blot er en formel indvending, hvorfor forsøgte medintervenienterne, Storbritannien og Irland, så at godtgøre, at der var givet en be-

grundelse?

Princippet om, at man bliver dømt, og efterfølgende skal man så bevise sin uskyld, mente Morten Messerschmidt hørte hjemme i Iran, ikke i EU.

Morten Messerschmidt henviste til, at der i Berlinske Tidende den 13. december 2006 står, at under en tidligere regering besluttede et flertal i Folketinget at pålægge regeringen, at den skulle indlede en dialog med Irans Nationale Modstandsråd, hvorefter der står: ”En af bannerførerne for denne tilnærmelse til den iranske opposition var de konservatives daværende udenrigsordfører Per Stig Møller.” Er det rigtigt? Hvad er det, der har gjort, at udenrigsministeren dengang syntes, det var i orden at tale med MKO, men i dag synes, det er nogle fæle terrorister?

Til sidst vendte Morten Messerschmidt tilbage til regeringens fiffige argument om, at det kun var den oprindelige afgørelse, der blev tilsidesat, og spurgte, om det samme gælder den dom, vi har fået vedrørende bopælspligten, at hvis vi blot laver en lov i Folketinget, som vedtager de samme regler for bopælspligten, så gælder den? Han svarede selv, at selvfølgelig kan man ikke det, for sådan fungerer et retssamfund ikke.

Rune Lund mente, det var et helt principielt retspolitisk spørgsmål, om man kan pålægge en organisation at bevise, at den er uskyldig.

Han var enig med Morten Messerschmidt i, at det i virkeligheden er den samme afgørelse, der blev truffet i 2006, så det anførte argument er utroligt fiffigt.

Hvis MKO er en terrororganisation, må udenrigsministeren kunne fortælle, hvorfor man mener, det er en terrororganisation. Hvilke terroraktiviteter har organisationen lavet siden den 11. september 2001?

Økofin opfordrer MKO til at bevise, at de er uskyldige, men det er lidt svært at forsvare sig mod hemmelige anklager, som man ikke kender, og som ikke er konkrete.

Rune Lund pegede på, at den norske regering har fjernet MKO fra den norske terrorliste, og ville gerne have udenrigsministeren til at fortælle, hvorfor det er sket. Hvis regeringen ikke ved det, bør den kontakte den norske regering og få det at vide.

Rune Lund opfordrede udenrigsministeren til på det kommende råds-møde under dagsordenspunktet ”Eventuelt” at rejse spørgsmålet, hvorfor MKO ikke har fået udbetalt sagsomkostninger, som dommen pålægger EU at betale.

Svend Auken læste dommen på samme måde som Morten Messerschmidt, og sådan troede han, de fleste ville læse den.

Udenrigsministeren har ret i, at Europaudvalget var tilsluttet sig den generelle procedure, og den konkrete sag kan man ikke behandle i Europaud-

valget, men hvis man ændrer i den generelle procedure, skal man forelægge det for Europaudvalget. Når udvalgsformanden reagerer med det samme på dommen og beder om et samråd, bør alle advarselsslamper være tændt i Udenrigsministeriet, så udenrigsministeren burde have besvaret samrådsspørgsmålet, inden man fyrer brevet af efter beslutningen på økofinrådsmødet. Svend Auken forstod godt udenrigsministerens dilemma, men mente, det ville være velgørende, hvis man i bakspejlet indrømmede, at man burde have drøftet sagen med Europaudvalget, inden der blev truffet nogen afgørelse. Det er muligt, at udenrigsministeren så havde kunnet overbevise udvalget om, at man skal fortolke dommen sådan, som udenrigsministeren nu fortolker den, men man burde have haft diskussionen før festen og ikke efter festen.

Svend Auken opfattede udenrigsministerens besvarelse af samrådsspørgsmålet sådan, at han ville komme til Europaudvalget og tage en indholdsmæssig diskussion af sagen, inden man tager stilling i marts måned.

Svend Auken erkendte, at der var begrænsninger på, hvad Europaudvalget skulle have forelagt, og mente ikke, det var realistisk, at det skulle have alle de efterretningsmæssige oplysninger. Socialdemokraterne er ikke ude på at bringe Danmark i vanskeligheder og skabe ny ballade i Melleløsten, men tingene skal gå ordentligt til. Svend Auken hørte ikke nogen realitetsforskel på de holdninger, udenrigsministeren havde givet udtryk for, og de holdninger, Socialdemokraterne har, så han mente ikke, sagen behøvede at få et meget dramatisk forløb.

Elisabeth Arnold syntes, det var godt, at man fik en mulighed for at diskutere, hvordan EU's terrorliste bliver vedligeholdt, idet hun gjorde opmærksom på, at uanset at Europaudvalget i 2002 gav tilslutning til proceduren, har der ikke på noget tidspunkt været tilfredshed med den måde, listen blev opbygget på, ligesom der har været kritik af, at det var så svært at komme af listen igen.

Hun syntes, det var glædeligt at se, at den danske regering, da Danmark sad i FN's Sikkerhedsråd, tog initiativ til, at der blev lavet en procedure, hvorefter en organisation kunne blive taget af FN's terrorliste igen. Er det succes hermed, der har inspireret regeringen til nu at mene, at der skal være en tilsvarende bestemmelse på EU-plan?

Elisabeth Arnold mente, at det forhold, at regeringen nu mente, der skulle være nye regler, måtte indebære, at de hidtidige regler ikke havde været tilstrækkeligt gode.

Til sidst spurgte Elisabeth Arnold, om MKO står på FN's terrorliste.

Anne Grete Holmsgaard havde ligesom Elisabeth Arnold håbet, Danmark ville være lige så aktivt på EU-plan, som vi havde været i Sikkerhedsrådet.

Det ærgrede hende, at udenrigsministeren var gået ind i den Kafkaske forklaring om, at det kun var den oprindelige beslutning, som blev annulleret. Hun pegede på, at hvis det er rigtigt, har man overhovedet ikke mulighed for at få afgørelserne efterprøvet ved Domstolen. Hun bad udenrigsministeren præcisere, hvad det er i præmis 34, der gør, at alle efterfølgende afgørelser ikke også annulleres.

Anne Grete Holmsgaard pointerede, at hun ikke forholdt sig indholdsmæssigt til, om MKO er en terrororganisation, idet hun ikke havde noget grundlag for at tage stilling til det. Men hun ville gerne have udenrigsministeren til at begrunde, hvorfor han mener, det er overvejende sandsynligt, at det er en terrororganisation.

Anne Grete Holmsgaard betegnede det som betænkeligt, at beslutningen blev truffet på et økofinrådsmøde, idet hun mente, det er en så vigtig sag, når Domstolen underkender beslutningen, at udenrigsministrene burde være trådt sammen og have forholdt sig hertil.

Hun bad udenrigsministeren bede den norske regering om en begrundelse for, at organisationen var taget af den norske terrorliste, og sende den til Europaudvalget.

Med hensyn til det fremadrettede kunne Anne Grete Holmsgaard ikke rigtig se, at der var tale om nogen retssikkerhedsmæssige forbedringer, selv om det selvfølgelig var bedre at have ét kontaktpunkt og at øge informationen – navnlig hvis man begrundede afgørelserne.

Til sidst spurgte Anne Grete Holmsgaard udenrigsministeren, om det var hans holdning, at de burde være en uafhængig instans, som rent faktisk kunne gå ind og afprøve substansen i det, der bliver besluttet i det lukkede forum.

Charlotte Antonsen ville koncentrere sig om substansen i sagen, idet hun ville overlade de formelle ting til udenrigsministeren. Hun kunne ikke se, at man kunne have handlet anderledes, idet man ikke kan underrette en organisation om, at den vil blive optaget på listen, og så lade en protest have opsættende virkning. Det giver ingen mening, at man har mulighed for at indfryse pengene, hvis organisationen kan skjule dem forinden. Charlotte Antonsen syntes, det var en flot måde, hvorpå EU håndterede international terrorisme. Selvfølgelig skal vi sikre os, at man overholder de internationale forpligtelser i folkeretten. Derfor er det rigtigt, at man har den procedure, man har. Charlotte Antonsen kunne ikke forestille sig, at man i Europaudvalget eller i andre politiske udvalg skulle stemme om, hvem der skulle være på terrorlisten, ligesom man ikke stemmer om, hvem den danske efterretningstjeneste skal overvåge. Men det er selvfølgelig klogt at opstille regler, så man sikrer sig, at det går rigtigt for sig. Som nævnt mente hun, vi havde en god kontrol,

og var tilfreds med den måde, man behandlede disse sager på.

Udenrigsministeren var enig med Charlotte Antonsen i, at proceduren svarer til den, man var enig om i 2002. Han advarede kraftigt imod, at man skulle begynde at diskutere de konkrete navne på listen, idet man derved ville pådrage sig et gigantisk politisk ansvar. Hvis han skulle vurdere sagen substantielt, skulle han være klogere end 27 efterretningstjenester. Han ville ikke på nogen som helst måde gå ind på at diskutere sagens substantielle indhold. Han måtte stole på det Clearing House, hvor der var repræsentanter for 27 efterretningstjenester.

Udenrigsministeren ville ikke give detaljer her om MKO, idet det simpelt hen ikke var en sag for Europaudvalget.

Det, Europaudvalget skal tage stilling til, er proceduren. Udenrigsministeren medgav, at han var ked af, at samrådet ikke havde fundet sted tidligere.

Udenrigsministeren sagde, at det, at sagen blev behandlet som et apunkt på et økofinrådsmøde, var ganske normalt.

I 2002 var man som nævnt enige om proceduren, men nu var der faldet en dom, og derfor synes Danmark nu, vi skal gøre proceduren bedre, idet dommen har vist, at den ikke er god nok.

Når personer eller institutioner bliver optaget på listen, skal de have en begrundelse og have mulighed for at gøre indsigelse, men det er klart, at det skal ske, efter at de er optaget på listen. Ellers er formålet, at indefryse organisationens midler, jo totalt væk.

MKO er ikke på FN's liste, som kun omfatter al-Qaida relateret terror. Men MKO er på den amerikanske liste.

Man er i EU i gang med at udarbejde uklassificerede begrundelser. Man arbejder også på en informationsprocedure, som tager højde for, at der ikke altid er adgang til disse mennesker og organisationer.

Nu får organisationen mulighed for at fremkomme med sine bemærkninger inden en måned, hvorefter sagen vil blive behandlet igen.

I FN er der ikke en regel om, at man hver sjette måned går listen igennem igen.

Der vil blive oprettet et kontaktpunkt, hvor alle henvendelser skal rettes til, men det ville udenrigsministeren komme tilbage til over for Europaudvalget. Selve sagen om MKO ville han ikke komme tilbage til. Det, som er Europaudvalgets sag, er, hvordan man forbedrer proceduren.

Udenrigsministeren sagde i anledning af den artikel fra Berlingske Tidende, som Morten Messerschmidt havde citeret, at dem, han havde forhandlet med, var NCRI. I øvrigt gjorde han opmærksom på, at repræsentanter for NCRI var til stede på Europaudvalgets møde. Terrorisme er terrorisme,

uanset om man sympatiserer med organisationen.

Hvis en lov bliver underkendt proceduremæssigt, kan man godt vedtage en ny lov, når blot man retter de formelle fejl.

Det ville være lidt af en katastrofe, hvis dommen annullerede alle beslutninger, for så kunne organisationen få pengene tilbage.

Det er fortolkningen fra Rådets juridiske tjeneste – som det fremgår af det notat, udenrigsministeren har fremsendt – at dommen alene annullerer beslutningen fra 2005. Den tager ikke stilling til den beslutning, som har været gældende fra maj 2006. Domstolen har ikke annulleret efterfølgende rådsbeslutninger.

Det fremgår af dommen, at EU skal betale 4/5 af sagsomkostningerne. Regningen for sagsomkostninger blev modtaget den 10. februar, og Rådets juridiske tjeneste er i færd med at vurdere den. Udenrigsministeren tilføjede i den forbindelse, at den fremsendte regning er særdeles høj og langt overstiger, hvad den hidtil største retssag har kostet.

Udenrigsministeren opfattede det som en ekspeditionssag, som Øko-finrådet godt kunne tage stilling til, at man sendte et brev til organisationen, for dommen sagde jo, at man skulle skrive et brev. Det opfattede man ikke som en problematisk sag.

Udenrigsministeren sagde, at man faktisk ikke havde drøftet proceduren ret meget siden 2002. Nu bliver der så nogle proceduremæssige ændringer, men de måtte ikke føre til, at man udelukker muligheden for terrorbekæmpelse.

Udenrigsministeren var enig med Elisabeth Arnold i, at reglerne ikke har været tilstrækkelig gode. Ellers var dommen jo ikke faldet.

Morten Messerschmidt ville gerne vide, hvad udenrigsministeren havde drøftet med NCRI, før han blev udenrigsminister, idet han opfattede NCRI's primære formål sådan, at den skulle argumentere for, at MKO ikke er en terrororganisation.

Det, som Domstolen siger, bl.a. i præmis 175, er, at man annullerer afgørelsen, fordi man ikke har kunnet dokumentere påstanden. Men det opfatter regeringen sådan, at dem, man anklager, skal rense sig. Den fortolkning afviger mærkbart fra det, der fremgår af præmis 173. Rådet vil stadig væk ikke begrunde afgørelsen, men siger, at anklagede skal bevise, at afgørelsen er forkert.

Morten Messerschmidt ville varmt støtte op om ønsket om, at udenrigsministeren tager kontakt til sin rød-grønne kollega i Norge for at høre, hvilke overvejelser der ligger til grund for, at Norge har truffet sin beslutning.

Morten Messerschmidt var en lille smule forbavset over udenrigsministerens svar vedrørende sagsomkostninger, nemlig at Rådets juridiske tjeneste

skal overveje, hvorvidt omkostningerne har været betimelige. I normale retssamfund er det ikke domfældte, der skal afgøre, om sagens udgifter er rimelige. Det er Domstolen. Rådet er blevet dømt og er i den grad inhabil til at vurdere modpartens udgifter.

Til sidst spurgte Morten Messerschmidt, om udenrigsministeren var bekendt med, at hans tidligere kollega, Jack Straw, i en radioudsendelse havde sagt, at beslutningen i Clearing House alene beroede på indtrængende anmodninger fra Iran.

Svend Auken takkede for svaret. I anledning af det, udenrigsministeren sagde om, at han betragtede sagen som en ekspeditionssag, gjorde Svend Auken opmærksom på, at det afhang om, om fortolkningen af dommen var rigtig. Den diskussion havde det selvfølgelig været mere interessant at tage, før beslutningen om at sende brevet blev truffet. At kritisere finansminister Thor Pedersen for afgørelsen var virkelig at rette bager for smed.

Svend Auken mente ikke, Europaudvalget skulle have detaljerede oplysninger om Norges holdning, men blot vide, hvad der var sket i Norge. Han tilføjede, at indtil videre var hans eneste kilde til oplysningen om, at den norske regering havde taget MKO af den norske terrorliste, Rune Lund.

Efterretningstjenesterne skal selvfølgelig være der, men de begår også fejl. I den forbindelse nævnte Svend Auken, at der ikke er en eneste af de fanger, der sidder på Guantanamo, der er stillet for en normal domstol og er blevet dømt for noget som helst. Her er EU bedre stillet, for vi har 27 efterretningstjenester.

I USA har man en domstolskontrol, hvor sagen bliver forelagt for en dommer, hvis der f.eks. skal ske aflytning. Det kan man naturligvis ikke underrette den pågældende om på forhånd, men på den anden side er der nogle retsgarantier. Spørgsmålet er, om man ikke kan lave noget tilsvarende i EU. Altså at der etableres en uafhængig instans. Svend Auken tilføjede, at det ikke kan være Folketingets Europaudvalg, det var han enig i.

Svend Auken mente, man skulle lære af, hvad der er sket, og opfordrede til, at man tager et mere grundigt samråd på det tidspunkt, hvor de nye procedurer skal behandles..

Han tog dog det lille forbehold, at MKO-sagen kan udvikle sig på en sådan måde, at han ikke ville afskære sig fra på et eller andet tidspunkt at diskutere den igen. Men det, Europaudvalget først og fremmest skal interessere sig for, er de principielle ting.

Elisabeth Arnold var glad for udenrigsministerens indrømmelse af, at proceduren ikke havde været tilfredsstillende, og at man derfor ville udarbejde en ny procedure, som ville blive forelagt Europaudvalget. Hun tilsluttede sig Svend Aukens ønske om at få lejlighed til en diskussion i Europaudvalget, når

den nye procedure skal forelægges.

Hun var fuldstændig enig i, at Europaudvalget ikke skal sidde og være klogere end 27 efterretningstjenester, men en eller anden form for sikkerhedsnet må man have.

Rune Lund mente, der begyndte at tegne sig et billede af, at der er et flertal i Europaudvalget, som mener nogle bestemte ting.

Det ene er, at man er utilfreds med, at tingene ikke er kommet op i Europaudvalget, hvilket regeringen bliver kritiseret for.

Det andet er, at man har en anden fortolkning af dommen end regeringen. Derfor har regeringen simpelt hen et flertal imod det, den melder nede i EU.

Det tredje er, at der er et flertal i Europaudvalget, som ønsker, at når den slags sager kommer i fremtiden, skal udvalget inddrages, så man kan få en diskussion.

Hvis Rune Lund har ret i, at MKO ikke står på den norske terrorliste, så er et flertal interesseret i, at den danske regering henvender sig til den norske regering og efterfølgende orienterer Europaudvalget om, hvorfor den norske regering gør som den gør.

Et flertal mener, at det er meget vigtigt at få diskuteret de nye procedurer.

Rune Lund tilføjede, at han syntes, det var mærkeligt, at man ikke kunne få en substansdrøftelse af en organisation som MKO. Regeringen må da have en holdning til, om den har begået terror eller ej. Han gentog sit spørgsmål om, hvilken konkret terroraktion MKO har været involveret i.

Anne Grete Holmsgaard takkede for den imødekommelse, der lå i udenrigsministeren svar om, at det havde været bedre at komme tidligere, og at han ville komme tilbage til Europaudvalget.

Hun var hamrende uenig i det, flere havde sagt om, at vi ikke skal gøre os klogere end 27 efterretningstjenester, idet disse tjenester selvfølgelig på en eller anden måde vil bekræfte hinanden i, at det nok er bedre at tage lidt for mange med på listen end lidt for få. Vi skal have et stærkt kontrolorgan, så efterretningstjenesterne hele tiden ved, at deres afgørelser bliver prøvet. Det syntes hun faktisk var det allervigtigste i forbindelse med den forestående ændring af reglerne. Hun tilføjede, at det formentlig ikke er EF-Domstolen, der er mest egnet til det.

Når udenrigsministeren ikke ville svare på hendes spørgsmål om den manglende begrundelse, måtte hun følge op med skriftlige spørgsmål.

Hun gik ud fra, at udenrigsministeren var indstillet på at undersøge, hvorfor Norge har gjort som det har, og at fremsende en redegørelse om det.

Udenrigsministeren svarede Morten Messerschmidt på spørgsmålet

om, hvad han drøftede med NCRI, at de bl.a. havde snakket om menneskerettigheder i Iran, som han havde været med til at lave en høring om. Udenrigsministeren tilføjede, at han hele tiden havde sagt, at det var ikke blot et spørgsmål om at få kontrol med Irans atomprogram, men også et spørgsmål om at landet skulle overholde menneskerettighederne. Udenrigsministeren gjorde opmærksom på, at han ikke havde haft noget med MKO at gøre.

Han sagde, at det ikke var ham, der traf de beslutninger, som Clearing House træffer, at det ville han også fremtidig holde sig fra.

MKO ønskede at få annulleret alle de retsakter, der forelå, men Domstolen sagde, at den alene kunne afprøve de retsakter, der var i kraft, da råds-mødet fandt sted den 7. februar 2006. Derfor kunne han ikke se, at det var en politisk særlig interessant sag at sende brevet til MKO.

Fortolkningen af dommen er selvfølgelig politisk interessant.

Udenrigsministeren gav Morten Messerschmidt ret i, at det er Domstolen, der afgør spørgsmålet om sagsomkostninger, og det, han mente med sit svar, var, at Rådets juridiske tjeneste i øjeblikket er ved at undersøge, om de synes, regningen er rimelig. Den ene part har lov til at gøre indsigelse mod regningen, men er det Domstolen, der afgør sagen.

Udenrigsministeren mente ikke, det kunne hænge rigtigt sammen, at det var et ønske fra Iran, som var afgørende for, at man tog MKO med på terrorlisten i 2002, og han stillede sig tvivlende over for, at USA skulle have stillet sig så imødekommende over for Iran. Han vidste ikke, hvad Jack Straw havde sagt, men gjorde opmærksom på, at Jack Straw lige så lidt som de andre udenrigsministre havde drøftet de enkelte organisationer, som var på terrorlisten.

I Clearing House sidder der ikke alene repræsentanter for efterretningstjenesterne, men også for justitsministerierne, som skal se på retssikkerheden, og udenrigsministerierne, som skal se på det udenrigspolitiske.

Udenrigsministeren ville ikke gå ind på Norges begrundelse, for den er udslag af en konkret sagsbehandling, og vi laver ikke konkret sagsbehandling af sagen her i landet.

Vi er enige om, at retssikkerheden skal forbedres, og udenrigsministeren stod ved, som Elisabeth Arnold havde sagt, at den ikke havde været tilfredsstillende, når Domstolen kunne afsige en sådan dom. Vi har også stillet forslag om at gøre det bedre. Han var enig med Svend Auken og Elisabeth Arnold i, at det, der kommer ud heraf, skal man drøfte i Europaudvalget. Han var heller ikke interesseret i, at retssikkerheden er Kafkask.

Udenrigsministeren mente, det kunne forbedre organisationernes mulighed for en domstolsprøvelse – som jo er den højeste form for prøvelse i Europa – at man indfører uklassificerede begrundelser.

Udenrigsministeren var ikke helt sikker på, at det resumé, Rune Lund gav af, hvad der var flertallets holdning, var dækkende.

Udenrigsministeren var enig i, at kontrollen skal forbedres, således at borgerne får bedre mulighed for kontrol, og at man skal have mulighed for at komme af listen igen. Udenrigsministeren tilføjede, at en organisation, der engang har været en terrororganisation, kan udvikle sig, så den er meget langt fra terror.

På næste møde i Clearing House må man tage stilling til svaret fra MKO.

Morten Messerschmidt takkede for præciseringen af svaret vedrørende sagsomkostninger. Han spurgte, hvor lang tid Rådets juridiske tjeneste skal bruge til sine overvejelser, idet han pegede på, at MKO måske har likviditetsproblemer, idet dens midler er beslaglagt.

Morten Messerschmidt ville gerne høre udenrigsministerens fortolkning af den sidste sætning i præmis 34.

Han forstod ikke, at udenrigsministeren kunne sidde den oplysning, Jack Straw kom med, overhørig, da Jack Straw formentlig også havde været den toneangivende ved afgørelsen i 2002.

Han kritiserede, at udenrigsministeren gled af på det centrale i diskussionen, nemlig hvorvidt MKO er en terrororganisation eller ej. Han mente, udenrigsministeren kunne have sparet megen tid i besvarelsen, hvis han blot havde givet et enkelt eksempel på terrorvirksomhed begået af MKO.

Han gentog, at der er forskel på at give en begrundelse og at sige, at den anklagede skal bevise sin uskyld.

Morten Messerschmidt erklærede sig enig i det, Anne Grete Holmsgaard sagde om Clearing House.

Udenrigsministerens svar går ud på, at der træffes en ny beslutning hvert halve år. Indebærer det, at udenrigsministeren har vetoret hvert halve år?

Anne Grete Holmsgaard var glad for, at man var enige om, at der skal være en uafhængig kontrolinstans, og at det skal være muligt at komme af listen.

Anne Grete Holmsgaard pegede på, at hvis udenrigsministeren holder fast på sin fortolkning af dommen, hvorefter den bliver ophævet ved, at man træffer en ny beslutning et halvt år efter, så er EU-Domstolen sådan set ude af billedet, for Domstolen vil altid være mere end et halvt år om at behandle en sag. Så er det et spil for galleriet at anlægge sag. Det var baggrunden for, at hun kaldte sagen Kafkask.

Hun opfordrede udenrigsministeren til at tage diskussionen med Rådets juridiske tjeneste, idet han flere gange havde oplevet, at dens fortolkninger passede meget godt ind i det, Rådet ønskede.

Rune Lund gentog indholdet i sit resume og opfordrede regeringen til på det kommende rådsmøde at rejse spørgsmålet om sagsomkostninger.

Formanden kunne ikke tilslutte sig Rune Lunds konklusioner og kunne slet ikke tilslutte sig, at man skal have de enkelte sager forelagt i Europaudvalget.

Svend Auken mente, man skulle lade være med at konkludere, før man var færdig med samrådet. Han mente faktisk, det havde været et godt samråd. Der er sket en fejl ved, at Europaudvalget ikke er blevet underrettet, og den fejl er erkendt. Det ville selvfølgelig have været bedre, om man havde haft en diskussion, kort efter at dommen var faldet. Det positive resultat af samrådet er, at man nu får en diskussion af, hvad man kan gøre for at fremme retssikkerheden uden at ødelægge systemets effektivitet. Hvis vi som et dansk input kan få en hurtigere adgang til en juridisk prøvelse, vil det være et godt resultat, for den lille mand, som bliver optaget på listen, har jo ikke mulighed for at føre en sag ved EF-Domstolen.

Svend Auken mente, man godt kunne give Europaudvalget en beskrivelse af, hvad der rent faktisk var sket i Norge, og hvad der var givet af offentlige begrundelser. Derfor bad han om, at man fik et skriftligt svar vedrørende Norge. Det ville han bede om i et skriftligt spørgsmål. Han ville ikke udelukke, at man kunne vende tilbage til sagen, hvis det af begrundelsen fremgår, at MKO aldrig nogen sinde har deltaget i en terrorhandling, og at man aldrig har mødt en terrorist derfra. Men han ville ligesom formanden meget nødig ind i, at Europaudvalget skal være et ”overetterretningstjenestekontrolorgan”. Heri var han som udgangspunkt enig med udenrigsministeren.

Svend Aukens konklusion var, at man havde haft et rigtigt godt samråd, og at den konkret utilfredsstillende procedure ville blive ændret, så man gør tingene bedre i fremtiden.

Charlotte Antonsen syntes, det havde været bedre, hvis samrådet havde været holdt på et tidligere tidspunkt.

Hun kunne ikke se, at forholdene i Norge havde nogen betydning for den procedure herhjemme, som vi har været enige om.

Det er fornuftigt, at vi hele tiden arbejder for, at retssikkerheden er så god, som det overhovedet kan lade sig gøre, men når vi taler om terrorbekæmpelse, er vi i et dilemma, idet vi samtidig skal sikre, at terroren bekæmpes.

Formanden syntes godt, man udover at konkludere, at samrådet burde have foregået noget før, kunne glæde sig over, at udenrigsministeren havde lovet at komme tilbage til Europaudvalget, når de nye procedurer skal fastlægges.

Charlotte Antonsen pegede på, at man diskuterede proceduren i

2002, og en ny procedure ville også blive diskuteret, uanset om man havde haft samrådet eller ej.

Udenrigsministeren bekræftede i svaret til Charlotte Antonsen, at han under alle omstændigheder ville have forelagt en ny procedure for Europaudvalget, idet han pointerede, at der indtil nu ikke var ændret på den procedure, man traf beslutning om i 2002.

Han kunne ikke sige noget om tidsperspektivet for den overvejelse, Rådets juridiske tjeneste foretager vedrørende sagsomkostningerne.

Udenrigsministeren sagde, at hvis man opfattede præmis 34 sådan, som Morten Messerschmidt lagde op til, så skulle alle de terrororganisationer, der var optaget på listen, tages af listen og have rådighed over deres indefrosne midler.

Vedrørende presset fra Iran i 2002 gentog udenrigsministeren, at han ikke syntes, det lød sandsynligt, at USA skulle have bøjet sig for dette pres.

Hvis han fik et skriftligt spørgsmål om Norge, ville han se på det.

Morten Messerschmidt spurgte i anledning af udenrigsministerens svar vedrørende præmis 34, om udenrigsministeren var bekendt med andre organisationer end MKO, hvor der havde været så megen kritik af, at organisationen var sat på terrorlisten, og hvor så mange medlemmer af Europa-Parlamentet havde skrevet under på et krav om, at den skulle tages af listen.

Han havde ikke fået svar på, om den danske udenrigsminister har vetoret hvert halve år, hvis der er tale om en ny beslutning.

Det fremgår af præmis 171 og 173, at UK har søgt at begrunde afgørelsen, og at Domstolen finder, at begrundelsen ikke er god nok.

Svend Auken syntes, det var nogle interessante juridiske spørgsmål, Morten Messerschmidt havde stillet. Derfor opfordrede han ham til at stille dem skriftligt, så udenrigsministeren kunne svare på dem.

Udenrigsministeren gentog, at Domstolen har taget stilling til proceduren, men ikke har taget stilling til, om MKO er en terrororganisation. Og den har ikke sagt, at organisationen skal tages af terrorlisten.

Han svarede Morten Messerschmidt, at den danske udenrigsminister ikke har vetoret, idet systemet er, at der skal være enighed om at sætte en organisation på listen, men der skal også være enighed om at tage en organisation af listen.

Charlotte Antonsen bad om, at Europaudvalget får oversendt udenrigsministerens talepapir, idet hun mente, han allerede i første omgang havde svaret på mange af de spørgsmål, der var stillet.

Formanden bekræftede, at talepapiret ville blive oversendt.

Morten Messerschmidt sagde, at hvis det ikke var sådan, at alle skulle være enige om de halvårlige beslutninger, var der ikke tale om nye beslut-

ninger, så var der tale om ændringer i eksisterende beslutninger. Og så falder hele argumentationen vedrørende præmis 34 fra hinanden.